

Aiudul

EXEM-
PLARUL

2

L E I

Abonament:
120 Lei anual, 60 Lei pe 6 luni.
Publicăm anunțuri și reclame.

CULTURAL, ECONOMIC, SOCIAL ȘI POLITIC INDEPENDENT
Apare săptămânal. — Redactor: OVIDIU HULEA.

Redacția și administrația:
Strada Mihai Viteazul No. 1.
— Casina Română —

Frați Români,

Înălțătoare zi de 25 Octombrie 1937, însemnează pentru întreaga suflare românească, una din cele mai importante zile ale vieții noastre naționale: de oarece în această zi, vlăstarul domnesc, Marele Voivod Mihail, de Alba Iulia, se înalță la gradul de sublocotenent.

În această zi solemnă, orice român, dela opincă la vladică, să-și înnalțe suflul către Divinul Stăpân mulțumind: Proniei Cerești, că ne-a hărăzit, un atât de vrednic urmaș, în care toate nădejdelile, de mâine ale țării noastre scumpe, le vom pune, pe umărul fragedului Voevod.

Azi toată suflarea românească, prin Duhul ei așează pe umărul mării Tale, prima tresă, prima grijă, prima nădejde.

Mărite Voevod!

Incepând de astăzi întrași într-o nouă sferă de gânduri; într-o nouă preocupare; într'un noian întreg de griji și răspunderi, evenimente inerente vieții unui Stat, și când împrejurările vor cere bazați-vă, totdeauna, pe spiritul nostru de sacrificiu, vitejie și de-

volament, patrimoniul sacru, al Națiunii Române și prin aceasta ajungem să păstrăm pentru vece integritatea teritoriului și unitatea națională.

Români de pretutindeni,

Când tunurile vor bubui, când trâmbițele vor suna alarma, toți într'un glas, sub faldurile drapelului străbun și sub

comanda mării Sale vom ști, cu prețul vieții noastre să apărăm orice brazdă din glia strămoșească.

Astăzi, gândurile noastre se îndreaptă și către scumpul nostru Soveran, urându-i Lui și scumpului său fiu, nedejdea de mâine a neamului nostru. Sănătate și întru mulți ani!

Mistificări

II.

Gazeta Aiudului, care apare în limba ungurească în localitatea noastră, în timpul din urmă a început să se ocupe mai intensiv cu manifestările vieții românești. Faptul este cât se poate de îmbucurător, pentru că din o cunoaștere sau o mai bună cunoaștere a sforțurilor românești din trecut și prezent de către Unguri, nu poate rezulta decât dorința lor de apropiere și colaborare cu noi pentru crearea unui viitor mai bun.

Dacă Gazeta Aiudului în adevăr urmărește acest scop, noi cu dragă inimă îi înțindem o mână de ajutor.

Avem înaintea noastră articolul: „In fața monumentului din Alba-Iulia“, în care se oglindește mentalitatea istoriei ungurești, absolut diferită de a noastră. Nu putem accepta afirmația „că re-

voluția ar fi putut izbucni și pe un teritoriu unguresc sau sășesc.“ Afirmația în sine este lipsită de interes istoric; istoria lucrează cu fapte, cu realități nu cu presupuneri și ar putea fi trecută cu vederea, dacă n'am ști cât de tendențioasă este istoria ungurească și dacă n'am simțit intenția autorului îndreptată în contra noastră. Nici Sașii și nici Ungurii — cu excepția Săcuilor — nu locuiesc în Transilvania în masse compacte, deci a priori nu se poate vorbi despre un „teritoriu unguresc sau sășesc“, ci numai despre niște insule minuscule în Oceanul românesc: insule izolate, cari nu pot face o revoluție. Secuții și Sașii au încercat în trecut de câteva ori să se răscoale, dar revoltele lor nu au avut nici amploarea, nici resunetul european al revoluțiilor lui Horia și Avram Iancu. Răscoalele lor, isvorite cu totul din alte motive, decât cele românești, sunt

Unde merge Japonia

Urmărind veștile sosite din Extremul Orient, aflăm că situația se agravează din ce în ce, că războiul tinde să devină de mari proporții și că atât Chinezii cât și Japonezii luptă eroid pentru fiecare palmă de pământ. Aflăm din ultimile știri că frontul din nordul Chinei a atins lungimea 1500 Km. trecând prin cinci provincii cu o suprafață totală de 200.000 Km. pătrați, și că pe acest front evoluiază actualmente 300.000 soldați japonezi. Numărul total al Japonezilor, care au pus piciorul pe coasta asiatică a Pacificului, ar trece de jumătate milion și ar fi, cea mai formidabilă armată, care a debărcat vreodată pe această coastă. Chinezii, deși mai slabi decât dușmanii lor, rezistă și ei și cedează cu greu și numai după lupte înverșunate, neînsemnate porțiuni din întinsul lor teritoriu. Cu alte cuvinte războiul nu e din cele ce se termină repede; el va fi lung și greu. De obicei vina acestui conflict armat e lăsată să cadă asupra Japoniei, considerată ca stat agresor, dar oare ar fi putut această țară să renunțe la mijlocul tradițional de cucerire de noi teritorii cu materii prime și deșeurii pentru industria ei înfloritoare? Și în definitiv n'avea dreptul s'o facă?

Se cunoaște azi locul pe care îl ține Japonia în activitatea mondială și se cunoaște și progresul pe care l'a făcut în ultimii trei-

zeci de ani. Puțini sunt acei care, trăind în apropierea ei, să fi bănuțit potențialul ei de acțiune și de realizări. Pierre Loti spunea despre japonezi: »Mic, bătrânicos, ne mai având într'insul nici sânge, nici viață; am conștiință de apropiată-i semnificare.« Loti s'a mulțumit însă numai cu aparențe, dincolo de care n'a știut să meargă. Un englez, sir Arnold spunea: »Japonezul e mai mult o pasăre sau un fluture decât un om. Nu va voi sau nu va putea nici odată să ia viața în serios.« Chiar Angliei i-a trebuit mult până a-și da seamă de capacitatea de acțiune și de evoluția poporului japonez. După victoriile Japoniei din Mandciuria în 1905, care de fapt au însemnat nu numai o înfrângere a Rusiei, dar și o înfrângere a rasei albe și o rupere a echilibrului mondial, Anglia, care era legată de Japonia prin tratatul dela 1902 și care de fapt o susținuse împotriva Rusiei cu scopul de a slăbi influența acesteia din urmă în China, continuă a-i trimite instructori militari de tot felul și arme, care sunt imitate și reproduse cu o îndemănare uimitoare. În această epocă toate ramurile industriei japoneze iau un mare avânt și s'ar putea spune că nici un popor n'a contribuit atât cât Anglia la dezvoltarea puternicului imperiu Nipon. Războiul Mondial n'a avut alt rol decât să-l consolideze.

Însă în afară de orice ajutor străin indispensabil trebuie să ținem seamă — cum spune dl Legendre, autorul unui articol asupra Japoniei industriale — de coeficientul perso-

nal, etnic al japonezului. De sigur că nu atât datorită străinătății s'a ridicat Japonia, cât mai mult datorită valorii fizice și intelectuale a rasei și mai ales datorită acelei capacități de adaptare la un regim de producție științifică cu desăvârșire nou, regim cu atât mai greu pentru japonez, cu cât se știe că el nu s'a ocupat veacuri de rând decât cu agricultura și puțin cu artele.

Să ne gândim numai la mașiniile moderne. Câtă pricepere și câtă îndemănare i-a trebuit până să înțeleagă modul lor de funcționare și apoi câtă muncă, ce eforturi gigantice a trebuit să cheltuiască pentru a le reproduce sau a le crea. Cu toate acestea, după un timp de jumătate de secol a studiat la școala celor mai buni instructori străini, după eforturi de o continuitate și de o tenacitate uimitoare, japonezul a reușit în anii din urmă să iasă triumfător. Astăzi, Japonia, nu numai că nu mai cumpără numeroase categorii de mașini, dar a început să le exporțe cu succes datorită prețului lor extrem de redus în raport cu acel a mașinilor de proveniență europeană. În industria textilă concurența ei e mai simțită decât ori unde.

Președintele Federației engleze a industriei mecanice, după ce a declarat că lumea e inundată de produsele textile japoneze ca: mățăsuri, lănuri și pânzeturi, face și mărturisirea neliniștitoare că lupta în fața prețurilor este imposibilă. Cea ce l'a impresionat pe dl Legendre, care a făcut mai multe călătorii în

cunoscute numai de bunii cercetători ai trecutului, pe când faima revoluțiilor lui Horea și Iancu au trecut peste hotarele țării, și resunetul lor a servit de fundament noului statut european, pentru-că tratatul dela Trianon, n'a împărțit arbitrar teritoriul, ci a consfințit o stare de lucru, evidențiată în atâtea revoluții, din cari s'a tras concluzia că, singur poporul românesc poate avea stăpânirea politică și asigura pacea și liniștea în Transilvania. Așa cugetăm și așa judecăm noi și ar fi bine dacă gazeta Aiudul ar ținea seamă de aceasta stare sufletească a poporului românesc.

Lăsăm la aprecierea cetitorilor unguri gustul curios al Gazetei Aiudului, că în ziua când noi prăznuim un eveniment atât de mare, ea încearcă să strezure în sufletele noastre un strop de venin, un epizod dureros: răscoala din 1907.

Protestăm cu toată lăria în contra afirmației că, revoluția lui Horea a fost provocată sau promovată de Dinastia de Habsburg. Împăratul Iosif al II-lea a fost un om luminat și e cert că a dorit ameliorarea sorții poporului român din Transilvania. A desființat iobăgia și a dat ordine în sensul acesta. Feudalii unguri însă neexecutându-le, singuri ei sunt răspunzători pentru sângele vărsat în aceasta revoluție.

Et nunc venio ad fortissimum. Gazeta Aiudului afirmă că, ceea ce nu a putut realiza revoluția lui Horea adică ștergerea iobăgiei a realizat — Kossuth.

Mărturisim, că ne lipsesc cuvintele, ca să calificăm afirmația aceasta. Kossuth a fost un om politic și un revoluționar al unui stat vecin, al Ungariei, care n'a avut nici o cădere să se amestece în afacerile interne ale marelui Principat Transilvania. E adevărat, că în vâltoarea revoluționară, care a cuprins pe unguri, la un moment dat dieta Transilvaniei după marea adunare de pe câmpia libertății dela Blaj, care a decretat ștergerea robiei a proclamat unirea cu Ungaria, dar unirea aceasta

nici odată, nici un singur minut n'a fost recunoscută de poporul majoritar din Transilvania; de români, cari chiar în momentul când s'a produs proclamarea, au protestat în contra ei. În realitate chiar și unirea aceasta proclamată ilegal, care a existat numai pe hârtie, nici așa n'a durat decât pe timpul revoluției ungurești din Ungaria. Când mai târziu s'a realizat faimosul daulism, noi eram deja liberi de iobăgie, fără concursul Ungurilor. Daulismul din punctul nostru de vedere a fost o nouă robie politică și o nouă amânare a realizării idealului nostru: cucerirea puterii politice în Transilvania pentru noi. Iobăgia a fost ștearsă de revoluția lui Avram Iancu și cucerirea puterii politice a fost realizată prin marele războiu; toate acestea fapte au fost realizate în contra voinței feudalilor și a neamului unguresc, pentru-că în mod fatal desvoltarea noastră politică și națională a trebuit să a-

jungă la acest rezultat logic și natural.

În un alt articol Gazeta Aiudului neagă caracterul românesc al revoluției. Ori cât s'ar părea de curios, dar e un fapt indiscutabil că în revoluția lui Horea dominează ideea înfăptuirii stăpânirii românești în Transilvania prin alungarea ungurilor; dominează conștiința națională infiripată pe deosebirea confesională pentru-că „Legea românească” are sensul dublu: religia și limba românească. Dovadă: operele ungurești, contemporane revoluției lui Horea.

Ne bucurăm că, ziarele ungurești din țară încep a da atenția cuvenită vieții poporului majoritar și credem că, începutul este de bun augur, dar cu o condiție, să nu fie tendențioase, adică să ne prezinte faptele în adevărata lor lumină, pentru-că nu putem tolera ca istoria noastră să fie decorată cu panglicuțele tricolorului unguresc pentru uzul iredențiștilor.

Cămin și fericire

III.

Am căutat în numerile trecute în linii generale și foarte sumar să caracterizez femeia și bărbatul și m'am năzuit să arăt rostul lor, de a forma căminul. Se pune acum întrebarea dacă lumea înțelege că viețuirea ideală și cu un rost, numai în cadrul unui cămin poate avea. Este ceva necesar căci nici primul bărbat n'a putut să trăiască fără de tovarășia femeii, deci primul cămin l-a întemeiat Adam și Eva. La cămin duc toate sentimentele curate, în el se găsește realizarea tuturor dorințelor oneste și scopul sublim al lui, este că în sânul său să crească și să primească educația cel mai scump fruct: copiii. Scopul femeii și bărbatului conștiinței de datoria lor, este nu numai de a deveni soție și soț în care de multe ori se ascund impulsurile pasiunilor cele mai răcite și cari văd în căsătorie numai puțința de a ajunge la împlinirea lor, ci trebuie să fie cu adevărat mamă și tată.

Prin urmare în fața lui Dumnezeu și a societății cea mai sfântă datorie este întemeierea familiei, creșterea copiilor, căci numai în aceasta se rezumă rostul vieții omului de

a lupta pentru familie, pentru copii. Datoria părinților este să dea societății și neamului, elemente bune, fii buni. Să nu uităm că copiii sunt icoana fidelă a părinților și deci purtarea ce-o au cu ei și din felul cum se compoartă, poți judeca cum s'au achitat părinții de datoria lor și cum au înțeles rostul căminului întemeiat de ei. Familia trebuie să fie prima școală, iar tatăl și mama trebuie să fie primii dascăli ai copiilor. Atunci răspunderea în fața conștiinței și în fața copiilor tăi este foarte mare, căci dacă ținta vieții tale a fost copiii, nici o clipă nu trebuie scăpat din vedere educația lor, iar dacă în viață ajung oameni de treabă, te vor binecuvânta, dacă educația lor a fost neglijată, ajung fără nici un căpătâi, imorali și în momentele grele ale vieții, își vor blestema soarta și părinții cari i-au născut. Pentru realizarea acestor principii familiare trebuie să domnească pacea, fericirea și mai pre sus de toate conduita să fie, morală. Ce fericită este familia în sânul căreia domnește dragostea și respectul reciproc.

Aceasta se numește o viață familiară fericită ideală. Cauzele cari duc la distrugerea unui cămin sunt multe. *Veacul în care trăim*

Japonia, e că azi mai pretutindeni, în satele japoneze se întrebunțează luminatul electric, care a înlocuit mica farfuriară cu uleiul de rapiță și muc de trestie de odinioară. Cum a înțeles importanța forței hidroelectrice, s'a și grăbit să făurească un plan de ansamblu pentru întreaga țară și să-l execute imediat potrivit spiritului practic al acestui popor. Azi Japonia oferă populației muncitoare luminatul electric și chiar forța motrică cu un preț foarte convenabil. Pe de altă parte, dacă altă dată importa mașini electrice din Germania, azi fabrică dinamuri și turbine de mare putere pe care le exportă. În industria chimică Japonia a realizat deasemenea minuni. După ce mulți dintre japonezi au studiat și au lucrat în marile uzine din Renania, au pornit ei singuri să fabrice culori sintetice, medicamente și mai ales toate explozibilele moderne. Industria sticlăriei — inexistentă acum cîzeci de ani — a ajuns la un asemenea grad de perfecțiune, încât azi Japonia poate exporta toată sticlăria fină de laborator, apoi materiale de optică ca: lunete, binoculi, microscop.

Avionul a fost deasemenea una din marile greutăți, pe care însă le-a învins. Azi Japonia a realizat tipul de avion pe care și-l dorea.

În 1918 această țară consuma 1,200.000 t. oțel, dar nu producea încă decât jumătate, azi consumă 3 milioane tone — producție în întregime japoneză. — Minereul de fier însă lipsește și a trebuit să se adrezeze Chinei, Mandciuriei și chiar Indiei, de unde importă fontă.

Bietul meșteșugar din alte vremuri a devenit mecanic, electrician, turnător; tâmplarul, care construia bărci, nituiește acum table groase de oțel pe șantierile dela Kawasaki sau Mitsubichi.

După cum marina comercială japoneză s'a emancipat întru atât, încât caută să înlătore din ce în ce mai mult marina engleză de comerț din apele Oceanului Indian și Pacific, tot așa marina militară, după ce a încetat a mai fi tributară străinătății: țintește spre aceleași țeluri. Căile ferate sunt deasemenea în plin progres. Unul din produsele cele mai însemnate japoneze este desigur mătasea. În această ramură se poate spune că a întrecut chiar China, care de veacuri a fost stăpâna pieței mătăsărilor. Aceasta a realizat-o mai ales acum, de curând, de când a introdus metodele lui Pasteur pentru creșterea viermilor de mătasă.

În fine trebuie să recunoaștem că s'a ridicat în orientul îndepărtat o foarte puternică națiune, care se desvoltă febril și țintește cu toate puterile spiritului și minții spre progres. Un popor de 70 milioane suflete — 96 chiar cu Formosa și Coreea — trăiește pe pământul zeului Soarele, zeiță arzătoare și dătătoare de viață, regina a Asiei în viitor.

Nu se pot explica însă marile progrese realizate în toate ramurile activității omenești dacă se ignorează anumite fapte de ordin social, profesional și chiar moral. Trebuie să se țină seamă în primul rând de acea omogenitate a rasei cu aspirațiuni comune tuturor claselor sociale apoi de acel patriotism

intens care exclude compromisurile de dragoste strămoșescă. Nu trebuie să se uite apoi credința lor adâncă într'un destin înalt al rasei și trebuie să se țină seamă de acel »yamato damoshii« acea supunere a persoanei tale de bună voie la sacrificiul individual sau colectiv în vederea unui scop înalt cerut de acel stăpân venerat, Împăratul, tată al tuturor japonezilor.

Acțiunea guvernului, în loc de a fi tiranică, cum afirmă o anumită presă, este prudentă și atentă căutând numai să stimuleze și să dirijeze forțele națiunii în vederea interesului general.

S'au făcut dese anchete în ultimii ani la fața locului și s'a dovedit că succesele Japoniei pe toate piețele nu sunt datorite „exploatărilor exagerate” a lucrătorului japonez, a adultului și mai ales a copilului cum afirmă socialiștii infocați, căci lucrătorul japonez câștigă îndeajuns pentru a mânca și a se înbrăca convenabil.

Din acest punct de vedere el nu este inferior nici unui lucrător din Europa. Dacă salariul lui e mic aceasta din motivul că viața în Japonia e foarte eficientă.

Baza hranei e pește, atât de bogat în apele archipelagului.

Pumnul de orez la care se face uneori aluzie nu are alt rost în hrana japonezului decât acela pe care îl are la noi pâinea.

Pe lângă aceasta trebuie să ținem seama încă de un fapt foarte important. În uzine sunt tratați ca și niște fii ai patronului: personalul fabricii constituie o mare familie cu

cu emanciparea ce o propagă este o pantă primejdioasă pentru cămin. Problema mult agitată a emancipării femeii și dreptului egal cu bărbatul, nu este de loc liniștitoare. Nu s'ar putea spune că sunt prea îndrăzneți când afirmăm că este o propagandă deghizată a comunismului, care duce desigur la distrugerea căminului, și la călcarea în picioare a sfințeniei lui. Dovada o avem în Spania, Rusia Sovietică, unde căminul și-a pierdut toată sfințenia și curățenia lui, femeia fiind pusă în rând cu bărbații, unde, face propagandă prin discursuri la adunări publice, casti atea conjugală nu mai este, femeia s'a desbrăcat de toată gingășia, de delicatețea ei, de pudoarea pe care și-o calcă în picioare și de toată demnitatea ei femeiască. Cât de departe este femeia aceasta față de femeia divinizată de iubire, cântată de poeți. Locul ei este în cuibul dragostei curate de lângă soți și copii. Este ridicolă femeia în intruniri politice, ținând discursuri, sau cu arma în mână pe baricade. Apoi femeile moderne nesocotesc pacea căminului și pe copii și își petrec timpul în deșertăciuni. Cel mai frumos exemplu l-a dat Cornelia mama Grachilor. Intr'o zi vine la ea o nobilă patriciană înbrăcată în mățăsuri, încărcată de aur și pietre scumpe. Văzând-o pe Cornelia îmbrăcată într'o rochie simplă, o întreabă „Cornelio unde sunt podoabele tale?” Cornelia arătându-și cei 2 copii:

— „Iată podoabele mele cele mai scumpe” — Fericirea căminului suferă și din cauza bărbatului, dacă el nu este stăpânul patimilor sale, căci un bețiv, un cartofor, un afemeiat nu poate să mențină fericirea căminului său, căci rănește inima unei femei, o neglijează pe ea și pe copiii săi, ajungând în mizerie, împingând femeia la disperare și la acte nesocotite, dăunătoare copiilor, cari cresc în atmosfera aceia de umilire a mamei în fața tatălui. O altă cauză de mare importanță în distrugerea căminului și căruia nu-i se dă atenția cuvenită, fiind atât de dăunătoare și care așteaptă o soluționare grabnică pentru salvarea moralului este lipsa putinței de câștig a bărbatului, iar ca refugiu se vede nevoit a fi întreținut al unei femei. Mă întreb: Unde este atunci prestigiul bărbatului? Durere, că astăzi mulți titrați, cu diploma în buzunar, ca să nu moară de foame, se fac întreținuții femeii. Aceste legături nu au temelii solide, pentru că femeia se socotește superioară bărbatului și starea lui este o stare de continuă umilire, din care motiv nu poate exista căsătorie trainică, dragoste adevărată și coeziune între ei. Unde duce această viață?

„La distrugerea căminului!” Bărbatul i-a dat Dumnezeu rolul să muncească. Menirea femeii este de a fi ingerul bun al fami-

lii. O femeie cuminte și virtuoasă nu se lasă învinșă în fața împrejurărilor vitrige. Prin influența ei puternică poate să readucă chiar și pe un bărbat rătăcit la împlinirea datoriei lui față de familie și la respectarea angajamentului luat în fața lui Dumnezeu și în fața societății. Dar în căminul unde nu există această virtute impusă și de morala creștină, nici la femeie, nici la bărbat, ce se vor face copiii și ce elemente vor crește ei pentru societate, văzându-l pe tatăl bețiv maltratându-și soția, pe mamă înconjurată de străini, călcând cu ușurință credința jurată soțului, ori asistând la veșnicele scene triviale ce se ivesc inerent între ei?

Dintr'un astfel de cămin nu pot să crească decât elementele dăunătoare, cari vor deveni clienți ai pușcăriei, iar blestemul lor va urmări mereu conștiința părinților. Căci dacă părinții își înțelegeau pe deplin datoria ce isvorește din însăși clipa concepției copiilor lor, fruct al dragostei și a unui cămin ideal vor deveni cu adevărat elemente necesare societății și urmași demni în perpetuarea familiei.

Copiii port în sângele lor balsamul fericirii sau blestemul părinților, balsam sau bles-

Din Duminecă 'n Duminecă.

SPICURI.

Inegalitatea spirituală, ca o consecință a păcatului, ne întâmpină și'n domeniul material: sărăcia și bogăția. Se încearcă, ca raportul între aceste două aspecte ale vieții, să se îndulcească; iar unii, au utopica îndrăzneală, să exileze sărăcia din lume. Toate aceste încercări, cunoscute sub denumirea de „curente sociale moderne”, vor să rezolve problema „sărăciei” cu excluderea creștinismului, fără de Christos. Experiențele și rezultatele quasi — materiale, la cari s'a ajuns, ne sunt cunoscute: lux și mai sfidător mizerie neagră.

Lazării noastre nu mai pot sta la poarta „nemilostivilor bogăți” și pentru „câinii veacului” s'a interzis lingerea de bube...

Față de aceste stări, din creștinism, desprindem: sărăcia nu-i virtute, precum nici bogăția nu-i viciu; și unul și altul, cari aparțin acestor stări, se pot mântui.

Bogatul trebuie să-și pună bogăția sa, în slujba sufletului mai întâiu și numai apoi în satisfacerea trebuințelor materiale. Intrebuințată bogăția, în aceasă ordine, întrece și ne ajunge și pentru alinarea foamei săracilor și a diferitelor bube sângerânde de pe trupurile lor. O bogăție, astfel folosită, ușurează calea la ceriu și este virtute.

Dacă, din potrivă, din belșugul nostru, ne satisfacem trupul mai întâiu, acest trup își îmulțește incontinuu lipsurile lui, — față de ele toată bogăția pământului este neputincioasă și neindestulătoare. Această ordine materială face din bogăție un viciu, piedecă în calea fericirii noastre veșnice...

Atitudinea, — în fața sărăciei și mai ales indiferența celor avuți față de ea, — disparează și indignează până la revoltă pe cei săraci și în suferință.

Pentru acei resemnați, — răbdurii în credință, căci suferinței vremelnice îi urmează fericirea eternă, — sărăcia este o virtute. Ei au de model pe Lazar, care o singură dorință, în inima lui, avea să și astâmpere foamea cu „fărămiturile ce cădeau dela masa bogatului”.

Săracii noștri se numesc „Proletari”: blastemă pe Dzeu de ce îi mai lasă în suferință; fără credință, în toată vremea vieții, își ridică viața și vreau să dispună și de a altora; bieții părinți nu scapă de fulgerile nerecunoștinței, pentru că i-au adus în lume și toate mijloacele moderne, pentru utopica egalitate materială, le preconizează, ca războare împotriva bogățiilor milostivi și nemilostivi.

Pe acest Lazar al veacului nostru nu-l mai găsim în „sânurile lui Avram”.

Pr. Ioan Pop.

tem ce se infuzionează încoștient de părinți, prin conduita lor demnă, morală, ușuratică, sau imorală.

Părinți! De voi depinde soarta copiilor voștri! Fiți demni, fiți morali în conștiința voastră. Soț și soție faceți din cămin prima școală la care copii voștri să primească odată cu prima rază de lumină și dragoste și adevărata învățătură morală: demnitatea, curățenia pacea și senină'atea a unui cămin.

Așa cum ei vor învăța aceasta prin perceperea lor ades prea precoce așa veți forma sufletele și caracterele lor, punând o temelie trainică sau șubredă la ceace va fi cândva viața și adevărata lor fericire!

Apoi nu numai gândindu-vă la copii voștri trebuie să fiți călăuziți de atari sentimente ci pusă pentru pacea și liniștea sufletelor voastre!

Intemeiați-vă dar căminul pe dragostea adevărată, demnitate sufletească, sinceritate reciprocă și deplină înțelegere.

Când în conștiința voastră, veți avea fiecare ceva de ascuns, o clipă de fericire nu va străbate întunericul căminului vostru.

Luați aminte!

Pr. D. Gog.

CONGRESUL LIGII ANTIREVIZIONISTE

Duminecă, în 7 Noemvrie se va ține la Târgu-Mureșului congresul Ligei Antirevizioniste Române din Transilvania. În congres se vor desbata toate problemele de ordin național din Transilvania. Avem o mulțime de doleanțe, cari având un caracter provincial, nu sunt destul de bine cunoscute de întreaga suflarea românească în adevărata lor lumină. Trebuie să arătăm doleanțele noastre și soluțiile problemelor, pentru a preveni orice soluționare greșită și pripită, care ar putea a duce prejudicii intereselor neamului și statului nostru.

Congresul va fi un adevărat parlament al Românilor din Transilvania, în care se va exprima clar și precis tot gândul nostru, cerând romanizarea orașelor, comerțului și industriei din Transilvania și eliberarea poporului nostru din robia economică și financiară a minoritarilor.

Pentru ca hotărârile noastre să fie auzite și luate în considerare, este de dorit să participe cât se poate mai multă lume la congres. Liga noastră a făcut tot posibilul ca să înlesnească participarea marilor masse, rămâne ca cei chemați să răspundă apelului.

Probabil că membrii Ligei din județul Alba, vor avea la dispoziție gratuit un tren întreg, care va pleca din gara Teiuș.

Rugăm pe toți intelectuali să arete poporului marea însemnătate a congresului, determinându-l să participe în număr cât mai mare.

Intelectualii din județul Alba, cari doresc să participe la Congres și mai ales la discuții, sunt rugați a se adresa pentru orice informații subsemnatului.

Dr. ION BALTARIU

Președintele L. A. R. organizația ALBA.

Rugăm pe Dnii abonați să binevoiască a achita abonamentul căci numai așa vom putea continua cu apariția gazetei dacă avem tot sprijinul abonaților.

Deasemenea rugăm și pe Dni cari au făcut subscrieri și încă nu le-au achitat să binevoiască a le achita.

drepturi și datorii reciproce. Muncitorul lucrează nu numai pentru salariu, ci și pentru reușita întreprinderii, pentru prosperitatea stăpânului-patron, care va sări să-l ajute când se va afla în nevoie.

Un puternic sentiment de afecțiune mutuală leagă pe toți membrii unei întreprinderi. Prețurile mărfurilor sunt scăzute nu numai din motivul că mâna de lucru e eficientă, dar mai ales din faptul ca lucrătorul nu ezită nici odată să lucreze 10 ore în plus, dacă aceasta poate servi întreprinderii și țării lui dragi. Toți, lucrătorii și patronii, se unesc în același simțământ de dragoste pentru țară și de venerație pentru Impărat. Toți sunt gata la sacrificiul propriei persoane atunci când interesele țării o cer. Din aceste cauze vom întâlni în activitate lor o perfectă disciplină și conștiință a datoriei, a unei datorii consimțite în mod liber și înrădăcinată prin tradiția seculară care ne uimește. Simțindu-se membru al unei familii numeroase, care este întreprinderea în care lucrează și apoi țara, lucrătorul japonez nu va recurge la grevă. El rămâne credincios unei tradiții seculare care e baza dinamismului japonez.

N'ar fi de mirare dacă un asemenea popor care numai în timp de jumătate de veac a ajuns la nivelul tuturor popoarelor civilizate europene ar câștiga și ultima partidă, cucerindu-și noi teritorii în China. O rasă omenii inteligenți plini de energie fizică și mai ales morală, ar avea poate dreptul la o viață mai bună, pe care greu ar mai putea-o afla, aglomerată cum sunt în insulele lor bantuite de cutremure.

Prof. M. Olăvan.

ȘTIRI

■ **De la Penitenciar.** În ziua de 26 I. c. Penitenciarul din orașul nostru a fost vizitat de Dna M. Fry, președinta Tribunalului de minori din Londra și delegata a guvernului Englez la Liga Națiunilor, însoțită fiind de Dna Clara Dorothea Rackman, consilieră municipală a orașului Kambridge și de d. dr. Kinsburg prof. de psihiatrie la Universitatea din Stockholm. În tot timpul șederii în țară au fost delegați cu conducerea lor și pentru explicațiile necesare, d. Insp. Gen. Glod dela Dir. Gen. a Inchisorilor și d. profesor Grim dela Universitatea din Cluj. În gara Teiuș distincții oaspeți au fost întâmpinați de d. director al Inchisorii N. Bozianu. Iar aici au fost primiți cu cântece executate de corul deținuților, ce ia impresionat foarte mult. Au fost foarte satisfăcuți de regimul uman și principiul modern al închisorilor din România.

CASSINA MESERIAȘILOR ROMÂNI. Noul local al cassinei Române a Meseriașilor se va deschide în palatul primăriei fost local al poliției. Un comitet de conducere iși dă silința, pentru amenajarea cât mai bună a localului și înzestrarea lui cu toate cele necesare, pentru a fi un loc demn de distracție și tot odată și de educare a comercianților și meseriașilor noștri, în orele libere. Privim cu multă bucurie această nizuință și inițiativă frumoasă, și ar fi de dorit ca autoritățile noastre de stat în particulare, precum și a oamenilor de bine și cu greutate în viața națională și socială, să-și îndrepte privirile și bunăvoința spre această tagmă neglijată, care este un factor important în viața noastră socială și națională.

ACCIDENT DE MAȘINĂ. În seara de 25 I. c. o societate de o doamnă, o domnișoară, 2 ofițeri și un domn învățător, se întorceau de la o nuntă din Rădești. Ieșind în șoseaua națională mașina fiind în viteză îi cade o roată din dărăpt și a început să patineze spre un car ce se găsea în fața lor. Șoferul pentru ca să evite o nenorocire mai mare a făcut un viraj brusc care a isbit partea din dărăpt a mașinei de un tăvălug mare ce se găsea pe șosea. În afară de lovituri mai mici și tăieturi de sticlă alceva mai grav nu s'a întâmplat călătorilor. Mașina a suferit avarii mari.

■ **Către P. Premilitari ai subcentr. Aiud.** Concentrarea anuală a P. Premilitari, prevăzută de art. 3 din Legea Pregăt. Premilitară e ordonată pentru zilele 31 Oct. 1, 2, 3 și 4 Nov. a. c. conf. ord. No. 1980/937 al subinsp. P. Premil. sunt obligați a se prezenta Duminecă, 31 Oct. a. c., ora 8 dim. fix în curtea școlii primare de stat din loc, aducând cu sine: pătură și veselă (castron, lingură, furculiță etc). P. Premilitari cari nu vor fi prezentați la apelul de Duminecă dimineața, vor fi escortați, iar părinții și patronii acestora pedepsiți conf. ord. No. 1985/937 al Insp. Preg. Premil. București.

Comand. Subc. Locof. Cheșcheș.

■ **Cinematograf.** Sâmbătă la 9, Duminecă la 5, 7 și 9, Luni la ora 9, filmul celor mai puternice emoții! **SANFRANCISCO, ORAȘUL PĂCĂTELOR.** O romanță de dragoste înflăcărată, din zilele de desfrâu ale San-Franciscoului. O dramă puternică din Barbary Coast, cel mai destrăbălat cartier, între Singapore și Paris. O viziune caleidoscopică desprinsă din umbra celui mai pitoresc oraș din lume, înainte de formidabilul cataclism din anul 1906. În rolul principal! **Clark Gable și Jeanette MacDonald.** (În regia lui: W. S. VAN DYKE. — JOURNAL)

De vânzare din cauza mutării un pian preț convenabil. Adresa la ziar. 2-2

De vânzare. Casă în foarte bună stare situată în colț, str. Unirii No. 58, constă din 3 camere, bucătărie, verandă, cameră și pivniță. Informațiuni la proprietar: Alexandru Purcellă (Românul). 1-7.

La prăvălia „Românul” se caută pentru angajare imediată un ucenic bun, precum și o casieră cu garanție, ambii să fie de origine etnică română. 1-7.

SPORTIVE

În Districtul Aiud, programul campionatelor se desfășoară în cea mai perfectă ordine, fără reclamații, brutalități, incidente sau accidente de jucători.

În general spiritul de disciplină ce se observă pe terenurile noastre de football pe întreaga rază a Districtului, uimește pe conducătorii grupărilor ce sunt chemați a ne vizita. Este un bun semn de civilizație, care nu nea părăsit, deoarece în alte părți și mai ales în unele părți a provinciei scandalurile să țin lanț și reclamațiile nu mai încetează.

Football

Unirea — CGA. 1:0 (1:0)

Arbitru d. V. Maca.

Pe un timp frumos, cu un soare cald, ale cărei raze sunt atât de dătătoare de sănătate, în fața unui public destul de numeros, s'a desfășurat partida de campionat Districtual dintre Unirea—CGA.

Unirea câștigă partida cinstit și pe drept datorită dragostei din echipă, muncii depusă și s'ăruinței lui Dreghiciu și a priceperii portarului.

CGA. pierde partida prin disprețul adversarului și prin lipsa de seriozitate a jucătorului Szolga Ștefan, care în timpul jocului în mai multe rânduri lovește mingea cu mâna în hazul publicului.

Astfel Unirea, complet refăcută ca tehnică și moral a reușit să servească CGA.-lui o severă replică, adjudecându-și 2 puncte foarte valoroase pentru a preda lanterna campionatului grupărei noastre locale ASA.

Arbitrajul d. V. Maca, corect și obiectiv, la curent cu noile metode de joc și reguli de arbitraj. Cu aceeași încredere din trecut, îl vedem între cei mai buni și conștiențioși arbitri ai Districtului Aiud.

LA UIOARA.

Solvay—Congri 2:2 (1:0)

Arbitru: Huniade.

Partida s'a disputat pentru campionatul Diviziei C. Terenul Solvay, populat de lume multă, care a avut ocazia să asiste la una din frumoasele partide ale sezonului.

Cu toate insistențele depuse de Solvay pentru a câștiga și aceasta partidă, n'a putut reuși mai mult în fața tinerei însă puternicei echipe a Gherlei, a cărei suflet inițiator este dr. Bubi Melianu, fost și viitorul nostru Aiudean.

Arbitrajul în spiritul regulamentului.

Cimentul — ASSU II. 6:1 (3:0)

Arbitru d. Septimiu Pop.

Al doilea match jucat la Uioara s'a desfășurat pe arena Dumbrava pentru campionatul Districtual, între Cimentul din Turda și a doua echipă a ASSU.-lui.

Solida echipă a Cimentului din Turda a vîns pe ASSU. din Uioara cu mare ușurință. Jocu: nu are un istoric, deoarece în majoritatea timpului s'a desfășurat în fața porții lui ASSU.

Arbitrajul d. Pop Septimiu excelent din toate punctele de vedere.

Programul din zia de 31 Octombrie este următorul:

LA AIUD, ASA.—CSM Turda.

LA UIOARA, ASSU.—CGA.

LA TURDA, Cimentul—Unirea.

Atențiunei

Elegant Vă îmbracă croitoria

„DASCĂL”

Piața Reg. Ferdinand.

Toată lumea știe, că numai în atelierul de pantofărie

Traian Mesaroș

din Piața Elisabeta

se confecționează după ultima modă tot felul de încălțăminte, garantate și pe lângă cele mai modeste prețuri

Reparații de șoșoni, galoși etc.

In atențiunea

gospodinelor.

La librăria „PAPIRUS” se pot căpăta tot felul de hârtii de celofan pentru legatul compoturilor, atât în bucăți cât și în coli întregi, pe lângă cele mai modeste prețuri.

Tot aici se găsește cea mai specială hârtie de pus între haine contra molilor. Covoară de hârtie GRAZIOLEUM, hârtie CRETATĂ și covoară românești de hârtie în suluri etc. etc.

Incercați și vă convingeți de prețurile noastre reduse și de serviciul punctuos și corect.

Librăria „PAPIRUS”

9-20

Str. M. Viteazu localul Seidl.

Incercați și o să vă convingeți că numai la bodega

ONAC

veți găsi cele mai bune și ieftine vinuri, zilnic mezeluri proaspete de Sibiu și tot felul de aperitive, bere proaspătă etc.

Pâine, franzele și cornuri de prima calitate, coapte în brutăria proprie.

Nu uitați, faceți încercare.

Bodega și brutăria

ONAC

Piața Reg. Ferdinand No. 6

Numai și numai

la „Mărgineanu”

se servesc cele mai bune brânzeturi, mezeluri, unt, etc. precum și tot felul de beuturi spirituale.

Zinic bere proaspătă!

Dacă vrei o gustare bună, numai

la „Mărgineanu”

Str. Mihai Viteazul No. 169

APARATE DE RADIO:

PHILIPS,

MINERVA,

STANDARD,

ZERDİK,

TELEFUNKEN,

VINDE ÎN RATE MICI

AUTO-RADIO BUCUR